

INSTITUT ZA ŠUMARSTVO I DRVNU INDUSTRIJU — BEOGRAD

ZBORNİK RADOVA

YU ISSN 0351-9147

INSTITUT ZA ŠUMARSTVO
I DRVNU INDUSTRIJU
BEOGRAD

INSTITUTUM SILVICULTURAE
ET LIGNI PRAEFABRICANDI
BEOGRAD

INSTITUTE OF FORESTRY
AND WOODWORKING
INDUSTRY — BEOGRAD

ZBORNİK RADOVA

COLLECTANEA

COLLECTION

TOM XXVIII — XXIX

BEOGRAD

1987.

INSTITUT ZA SUMARSTVO I DRVNU INDUSTRIJU — BEOGRAD

INSTITUTE OF FORESTRY AND WOODWORKING INDUSTRY — BEOGRAD

ZBORNİK RADOVA

COLLECTION
XXVIII — XXIX

BEOGRAD

1987.

Glavni i odgovorni urednik:

Dr ing. MILKA PENO

Redakcioni odbor:

Dr Milutin Jovanović, naučni savetnik,

Dr Radenko Lazarević, naučni savetnik,
Mr Srđan Tanasković, istraživač-saradnik

Ing. Pavle Čuković, stručni savetnik,

Ing. Milutin Topalović, stručni savetnik

Urednik — lektor:

MILUTIN VUJOVIĆ, novinar

Naslovna strana:

Proces sušenja kultura
Pinus nigra na Zlatiboru,
1987. godine

(Foto: M. Peno)

Štampanje ove publikacije
sufinansirala je Republička zajednica
nauke Srbije

Uredništvo: Beograd, Kneza Višeslava br. 3

Stampa: Zavod za kartografiju „GEOKARTA“, Beograd, Bul. voj. Mišića 39

S A D R Ž A J

M. Topalović, B. Vučković:		
NEKI EKOLOSKI ASPEKTI SUSENJA PINUS NIGRA ARN. U ZAPADNOJ SRBIJI --		5
Some ecological aspects of black pine dying in western Serbia -- -- -- -- --		17
Vlatko Bratić:		
ISTRAŽIVANJE STANJA I RAZVOJNIH KARAKTERISTIKA KULTURA CRNOG BORA		
ZAHVACENIH SUSENJEM -- -- -- -- --		19
Study of state and development characteristics of dieback-sticken black pine plantations		54
Milka Peno:		
VERTICILIOZNA INFEKCIJA SUDNOG SISTEMA KAO FAKTOR EPIDEMIJSKOG SU-		
SENJA KULTURA I SUMA PINUS NIGRA ARN. -- -- -- -- --		55
Verticillious infection of vascular system as a factor of epidemic dieback of black pine		
plantations and forests -- -- -- -- --		64
M. Dražić, M. Ratknić, V. Čokeša:		
ISTRAŽIVANJA PREPOZNTALJIVIJIH PARAMETARA ZA KLASIFIKACIJU TIPOVA IZ-		
DANACKIH SASTOJINA PO STEPENU DEGRADIRANOSTI KAO OSNOVE IZBORA OP-		
TIMALNIH MELIORATIVNIH MERA -- -- -- -- --		65
Investigation of more evident parameters for classification of coppice types by degradation		
level, as the basis for selection of optimal melioration measures -- -- -- -- --		85
Lj. Marković, D. Marković:		
ISPITIVANJE POGODNOSTI SUPSTRATA ČIJA JE ORGANSKA KOMPONENTA STELJA		
IZ NASIH SUMA ZA PROIZVODNJU SADNICA PANCICEVE OMORIKE U DUNEMANO-		
VIM LEJAMA -- -- -- -- --		87
Suitability of substrata with the organic litter component from our forests for growing		
serbian spruce seedlings in Dunemann-beds -- -- -- -- --		96
Dragana Dražić:		
POLIVALENTNOST FUNKCIJA ZELENIH POVRŠINA OKO INDUSTRIJSKIH I RADNIH		
OBJEKATA NA PRIMERU TAMNAVSKIH POVRŠINSKIH KOPOVA REIK „KOLUBARA“		97
Polyvalent functions of green areas around industrial and working buildings in REIK		
„Kolubara“ -- -- -- -- --		109
Dobrivoje Todorović:		
RELASKOPSKI UZORAK UKUPNE TEMELJNICE KAO OSNOVA ZA PROCENU INVEN-		
TARA PREBIRNE SASTOJINE -- -- -- -- --		111
Relasopic sample of total basal area, basis for estimation of selection stand inventory		118
M. Topalović, B. Vučković, Z. Toković:		
SUMSKA ZEMLJISTA I FITOCENOZE POBIJENIKA I BIČA U JUGOZAPADNOJ SRBIJI		119
Forest soils and phytocenoses of Pobjenik and Bič in sout-western Serbia -- -- -- --		164

M. Ratknić, M. Dražić, V. Bratić:	
PRIVREMENE DVOULAZNE ZAPREMINSKE TABLICE ZA DOGLAZIJU — PSEUDOTSUGA MENZIESII (MIRBEL.) FRANCO — — — — —	165
Temporary two-inlet volume tables for Douglas-fir (Pseudotsuga menziesii (Mirb./Fr.)	169
B. Vučković, M. Topalović:	
PRILOG POZNAVANJU SISTEMATIKE HRASTOVIIH I BOROVIH ŠUMA NA SERPENTINIMA SRBIJE (Prethodno saopštenje) — — — — —	171
Contribution to the studies of oak and pine forest systematics on the serpentines of Serbia	177
Ljubisav Marković:	
PRILOG PROUČAVANJU STEPENA NASLEDNOSTI FIZICKIH OSOBINA BUKVE (FAGUS MOESIACA/DOMIN/MALY/CZECZ.) — — — — —	179
Contribution to the study of degree of heritability of physical qualities of beech (Fagus moesiaca/Domin/Maly/Czecz.) — — — — —	186
N. Veselinović, D. Marković, M. Peno, A. Mančić:	
MIKROBIOLOŠKE I HEMIJSKE OSOBINE PRIRODNO KOMPOSTIRANE KORE LIŠCARSKIH VRSTA DRVEĆA NA DEPONJI U FABRICI CELULOZE I PAPIRA „MATROZ“ — — — — —	187
Microbiological and chemical characteristics of the composted bark of broadleaved trees	194
M. Peno, N. Veselinović, A. Mančić:	
INHIBICIONO DELOVANJE HUMIFICIRANE KORE LIŠCARA NA GLJIVE PROUZROKOVACE POLEGANJA PONIKA — — — — —	195
Inhibitory effect of the humified bark of broadleaved trees to the fungi provoking damping of saplings — — — — —	204
M. Ratknić, M. Dražić, V. Bratić:	
PRIVREMENE DVOULAZNE ZAPREMINSKE TABLICE ZA BOROVAC (PINUS STROBUS L.) — — — — —	205
Temporary two-inlet volume tables for eastern white pine (Pinus strobus L.) — — — — —	208
D. Vilotić, D. Kitić, A. Mančić, R. Marović:	
PRVI REZULTATI U PROIZVODNJI SADNICA BELOG DUDA (MORUS ALBA L.) U CILJU NJEGOVE ŠIRE REPRODUKCIJE KAO BAZA ZA RAZVOJ SVILARSKE INDUSTRIJE — — — — —	209
First results in production of white mulberry seedlings, as the basis for silk industry development — — — — —	217
R. Marović, D. Minić:	
PRILOG POZNAVANJU STANJA GUBARA NA STALNIM OGLEDNIM POLJIMA U SUMADIJI — — — — —	219
Contribution to the study of the state of gypsy moth on permanent test plots in Sumadija	230
D. Dražić, D. Ilić:	
DENDROFLORA PARKOVSKIH POVRSINA STAROG I BELOG DVORA NA DEDINJU — — — — —	231
Dendroflora of the park surrounding old and white court on Dedinje — — — — —	251
M. Dražić, M. Ratknić, V. Čokeša:	
ANALIZA STANJA I RAZVOJA KULTURA MOLIKE (PINUS PEUCE GRIS.) NA STANIŠTU PLANINSKE BUKVE KOD KATIĆA — — — — —	253
Analysis of state and development of plantations of balkan pine (Pinus peuce Gris.) on the site of mountainous beech — — — — —	260

Oxf. 272:174/176

DENDROFLORA PARKOVSKIH POVRŠINA STAROG I BELOG DVORA NA DEDINJU

Dragana Dražić
Darko Ilić

1. UVOD

Dugo godina unazad vegetacija Starog i Belog dvora na Dedinju je u velikoj meri bila nepristupačna stručnoj javnosti i samo mali broj ljudi je mogao da se letimičnim obilaskom informiše o njoj.

Poslednjih nekoliko godina vrata ovog svojevrsnog biljnog rezervata su otvorena za stručnjake različitih specijalnosti koji su, u cilju pronalazjenja optimalnih mera nege, zaštite i uopšte poboljšanja stanja i funkcionalnosti ovih površina, mogli da duži vremenski period nesmetano vrše istraživanja na ovom objektu .

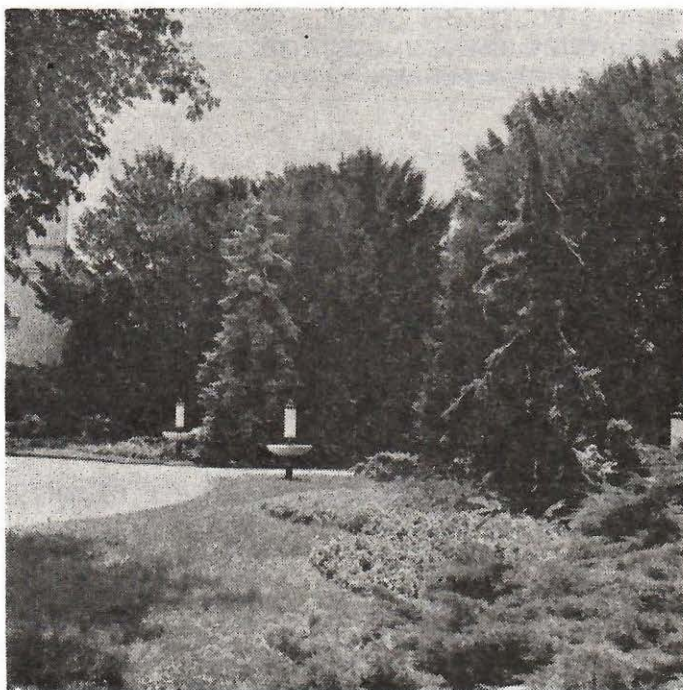
Deo istraživanja je već prezentiran javnosti (Vučković B., 1986.; Dražić D., 1985), a ovim radom autori daju prikaz registrovane parkovske dendoflore sa osvrtom na njeno zdravstveno stanje, vitalnost i dekorativnost, kao i opšte smernice rekonstrukcije pojedinih delova ove zelene površine.

Dobijeni rezultati će, pored uvida u bogatstvo dendroflora ovog parka, dati doprinos sagledavanju optimalnog izbora vrsta za osnivanje i rekonstrukciju zelenih površina različitih kategorija na području Beograda u sličnim ekološkim uslovima.

Dragana Dražić, dipl. inž. pejzažne arhitekture, viši stručni saradnik, Institut za šumarstvo i unapređenje životne sredine, Beograd;

Darko Ilić, dipl. inž., pejzažne arhitekture, Predsedništvo SFRJ, Služba za reprezentativne objekte, Beograd.

Sl. 1. Parkovske površine Starog i Belog dvora u Beogradu na Dedinju

2. USLOVI SREDINE

2.1. Položaj i lokacija

Parkovske površine Starog i Belog dvora se nalaze na zaravni između ulice Bajе Pivljanina i interne ograde koja deli park od park-šume dvora i zauzimaju ukupnu površinu od cca 25 ha, odnosno bez objekata, staza, prilaznih platoa, bazena i sl. oko 16 hektara.

S bzirom da se nalazi u okviru užе teritorje Beograda, prostire se na 44°46' severne geografske širine i 20°28' geografske dužine istočno od Griniča.

Prosečna nadmorska visina parka iznosi 200 metara i kreće se između 195 i 209 m. Ovde uglavnom dolaze do izražaja mezo- i mikro-reljef koji su geološkog ili antropogenog porekla.

2.2. Klimatske karakteristike

Dugogodišnjim praćenjem relevantnih parametara koji određuju karakteristike klime, utvrđeno je da se Beograd nalazi u zoni umereno-kontinentalne klime, sa srednjom godišnjom temperaturom vazduha 11,5°C i godišnjom sumom padavina 669,9 mm.

Najtopliji mesec je juli (22,1°C), a najhladniji januar (−0,3°C).

Srednja temperatura vazduha u vegetacionom periodu iznosi 18,3°C.

Negativne temperature vazduha se javljaju od oktobra do aprila, što može imati štetnog uticaja na osetljive biljne vrste. Temperature vazduha ispod 0°C u aprilu su utoliko opasnije ukoliko ima više toplih dana u martu, jer se time izaziva kretanje vegetacije, pa se dešava da izmrznu novi izbojci, tek razvijeni asimilacioni, i, kod nekih vrsta, generativni organi. Rani jesenji mrazevi utiču na propadanje još neodrvenjenih letorasta na biljakama. Po svim analiziranim kriterijumima, jesen je toplije godišnje doba od proleća.

Iako ukupna godišnja vrednost padavina nije velika, značajno je da su padavine pravilno raspoređene po godišnjim dobima: zima 150,5 mm, proleće 169,4 mm, leto 105,1 mm i jesen 144,9 mm. U toku vegetacionog perioda padne 380,7 mm padavina, odnosno 56,8% ukupne količine godišnjih padavina.

Srednja godišnja vrednost relativne vlažnosti vazduha je 69,3%, decembar je mesec sa najvećom relativnom vlažnošću vazduha (80%), dok je u aprilu najniža vrednost (62%). Bitno je da ni u jednom mesecu u toku godine srednja vrednost relativne vlažnosti vazduha ne pada ispod 60%.

Karakterističan vetar za ovo područje je iz pravca jugoistoka, košava, slapovit i dosta jak vetar koji podržava pretežno suvo vreme i ima dosta velikog uticaja na isparavanje sa zemljine površine, što predstavlja negativan momenat u odnosu na vegetaciju. Pored toga, duvaju i severozapadni i jugozapadni vetrovi.

Na osnovu svih podataka, može se zaključiti da klima ovog područja neprekidno oscilira, često su promene, ali i pored osciliranja nalazi se u granicama subhumidne vlažnije (C₂) do subhumidne suvlje klime (C₁)—po Thornthwait-u, odnosno ima umereno kontinentalni karakter po Kerner-u.

2.3. Geološka podloga i zemljište

Istraživanjima (Marković, D., 1985.) je konstatovana pojava lesnog matičnog supstrata na kome je obrazovan degradirani i slabo ogajnjačeni černoze .

Degradirani černoze zauzima najveći deo površine parka. Karakteriše ga veoma dubok, fiziološki aktivan profil (150—200 cm, A—AC—C građe), povoljan mehanički sastav, struktura, vodno-vazdušno-toplotni režim, relativno visok sadržaj zrelog humusa (0,57—3,07%) odličnog kvaliteta, visoka mikrobiološka aktivnost zemljišta, povoljna reakcija sredine (pH između 7,4 i 7,8 u vodenom rastvoru) i, izuzev asimilativnog fosfora, relativno zadovoljavajući sadržaj hranljivih elemenata.

Slabo ogajnjačeni černoze zauzima preostali deo parkovske površine i predstavlja sledeću fazu u degradiranosti černoze. Proces ogajnjačavanja manifestuje se u ispiranju CaCO₃ iz gornjih delova profila, manjim vrednostima pH (7,1—7,5), svetlijom nijansom A horizonta, odno-

sno u manjoj humoznosti (0,77—2,61%) i u formiranju (B) horizonta. Ispiranje CaCO_3 povlači za sobom i kvarenje strukture.

No, i ako su fizičke i hemijske osobine slabo ogajnjačenog černozema nešto lošije u odnosu na degradirani černozem, ipak se ova dva tipa zemljišta mogu smatrati visokoproduktivnim, jer su njihove osobine znatno povoljnije u poređenju sa osobinama tipičnih šumskih zemljišta.

2.4. Staništa

Najveći deo analizirane vegetacije je posađen i gajen na staništu mešovite šume krupnolisnog medunca (*Aceri tatarici — Quercetum virgilianae*). Sintaksonomski ova zajednica pripada šumo-stepskoj svezi *Aceri tatarici-Quercion*, koja je nešto modifikovana u južnom delu Panonske nizije, obzirom na više temperature i godišnje sume padavina.

Dosta manjeg areala potencijalno u analiziranom parkovskom delu pripadaju mešovitoj hrastovo-lipovoj (*Polyquerceto-Tiletum tomentosae*) šumi i mešovitoj šumi cera i krupnolisnog medunca (*Quercetum cerris-virgilianae*).

3. ANALIZA REGISTROVANE DENDROFLORE

Na ovim zelenim površinama zabeleženo je ukupno 179 vrsta, varijeteta i hortikulturnih kultivara (dekorativnih formi) drveća i žbunja.

Radi lakše preglednosti sve vrste, njihovo brojno stanje, procentualna zastupljenost, zdravstveno stanje, vitalnost i dekorativnost su prikazane tabelarno.

Kao što se iz pregleda uočava, najzastupljenija vrsta je crni bor sa 879 primeraka (20% od ukupnog broja četinarskog drveća), zatim Lavsonov pačempres sa 605 primeraka (13,6%), duglazija sa 561 primerkom (12,6%) i domaća smrča sa 494 primeraka (11,1%).

Ostale vrste su predstavljene znatno manjim brojem primeraka.

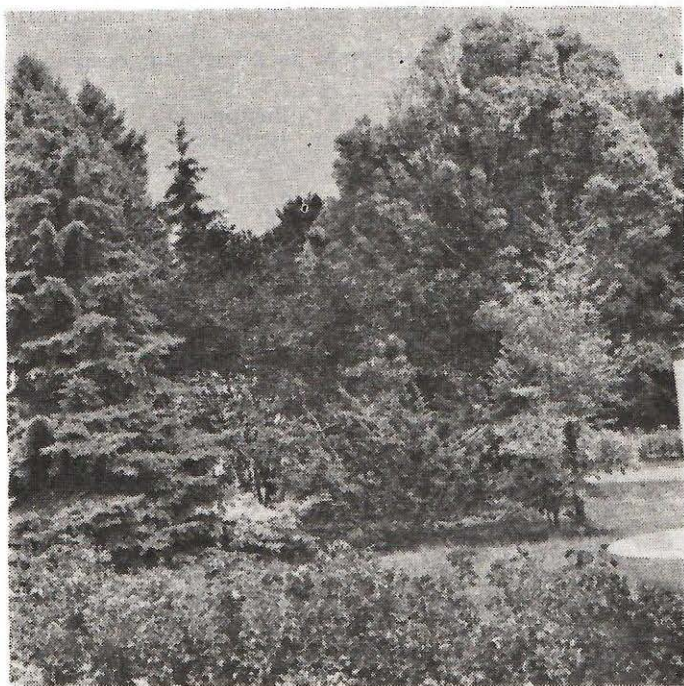
U sličnim uslovima sredine navedene vrste četinarskog drveća su pokazale veoma veliku razliku u pogledu vitalnosti i dekorativnosti.

Odličnu vitalnost su postigle dve vrste (5%), vrlo dobru vitalnost 21 vrsta (54%), zadovoljavajuću 12 vrsta (31%), dok su nezadovoljavajućeg uspeha u pogledu ovog kriterijuma 4 vrste (1%).

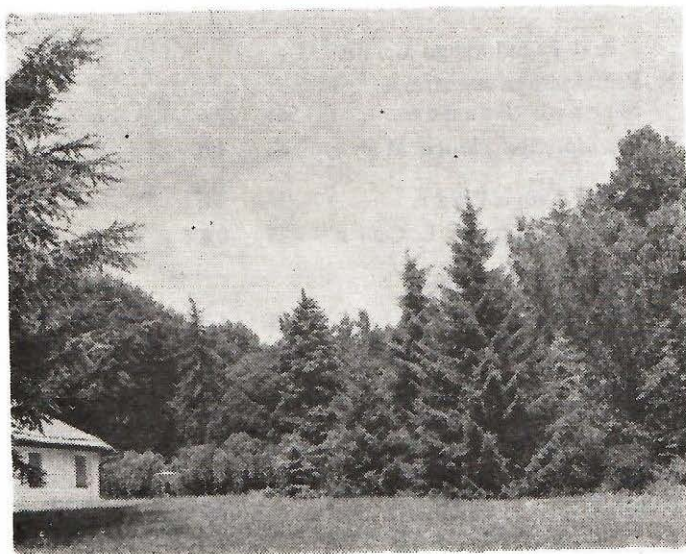
Posmatrajući dekorativnost, uočava se da je nešto veći broj vrsta — 6 (15%) pokazalo odlične rezultate, 20 vrsta (51%) vrlo dobru dekorativnost, 8 vrsta (21%) zadovoljavajuću dekorativnost, a samo 5 vrsta (13%) nezadovoljavajuću dekorativnost.

Podatak da skoro 60% analiziranih vrsta četinarskog drveća veoma dobro uspeva u postojećim uslovima sredine, i da je 66% vrsta u potpu-

Sl. 2. U parku Starog i Belog dvora zastupljeno je preko 170 vrsta drveća i žbunja

nosti zadovoljilo u pogledu kriterijuma dekorativnosti, pokazuje da se navedene vrste mogu uspešno kristiti i u drugim delovima Beograda sa sličnim uslovima sredine.

Sl. 3. Najveći broj vrsta dekorativnog drveća i žbunja vrlo dobro uspeva u uslovima sredine

— Pregled zastupljenosti vrsta sa prosečnom ocenom vitalnosti i dekorativnosti:

Red. br.	Naučni naziv vrste	Zastupljenost			Vitalnost			Dekorativnost			
		Broj komada	Procenat	Odlična	Vrlo dobra	Zadovoljava	Nezadovoljava	Odlična	Vrlo dobra	Zadovoljava	Nezadovoljava
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	GYMNOSPERMAE	4.451	100								
	Klasa Cycadopsida										
	Red Ginkgoales										
	Fam. Ginkgoaceae										
	Rod Ginkgo L.										
1.	<i>Ginkgo biloba</i> L.	9	0,2		+				+		
	Klasa Conifiropsida										
	Red Coniferae										
	Fam. Pinaceae										
	Rod Abies Mill.										
2.	<i>Abies concolor</i> Gord. Engelm.	42	0,9		+				+		
3.	<i>Abies nordmanianna</i> Stev. Spach.	62	1,4		+				+		
4.	<i>Abies alba</i> Mill.	49	1,1				+				+
5.	<i>Abies pinsapo</i> Boissn.	29	0,7		+				+		
	Rod Pseudotsuga Carr.										
6.	<i>Pseudotsuga menziessi</i> Mirbel. Franco.	561	12,6		+				+		
7.	<i>Pseudotsuga glauca</i> Mayr.	45	1,0		+				+		
	Rod Tsuga Carr.										
8.	<i>Tsuga canadensis</i> L. Carr.	25	0,6			+			+		
	Rod Picea A. Dietr.										
9.	<i>Picea pungens</i> Engelm.	68	1,5		+				+		
10.	<i>Picea pungens</i> 'Glauca'	106	2,4		+			+			
11.	<i>Picea pungens</i> 'Glauca' 'Pendula'	21	0,5		+			+			
12.	<i>Picea abies</i> L. Karst.	494	11,1				+				+
13.	<i>Picea abies</i> 'Nidiformis'	1				+			+		
14.	<i>Picea glauca</i> 'Conica'	3	0,1			+			+		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
15.	<i>Picea orientalis</i> L. Link.	35	0,8			+			+		
16.	<i>Picea omorika</i> (Pančić) Purkyne	273	6,1			+			+		
	Rod <i>Cedrus</i> (Trew.) Link.										
17.	<i>Cedrus deodara</i> Laws.	12	0,3				+			+	
18.	<i>Cedrus atlantica</i> Man.	160	3,6	+				+			
19.	<i>Cedrus atlantica</i> 'Glauca'	117	2,6	+				+			
	Rod <i>Larix</i> Mill.										
20.	<i>Larix decidua</i> Mill.	76	1,7				+				+
	Rod <i>Pinus</i> L.										
21.	<i>Pinus peuce</i> Griseb.	24	0,5			+			+		
22.	<i>Pinus wallichiana</i> A. B. Jacks	16	0,4			+			+		
23.	<i>Pinus strobus</i> L.	258	5,8			+			+		
24.	<i>Pinus nigra</i> Arn.	879	20,0			+					+
25.	<i>Pinus silvestris</i> L.	63	1,4			+				+	
	Rod <i>Sequoia</i> Endl.										
26.	<i>Sequoiadendron giganteum</i> (Lindl.) Buchh.	10	0,2			+		+			
27.	<i>Taxodium distichum</i> (L.) Rich.	5	0,1			+		+			
28.	<i>Cryptomeria japonica</i> D. Don	11	0,2			+				+	
	Rod <i>Juniperus</i> L.										
29.	<i>Juniperus virginiana</i> L.	10	0,2			+				+	
	Rod <i>Cupressus</i> L.										
30.	<i>Cupressus arizonica</i> Greene.	5	0,1			+			+		
	Rod <i>Chamaecyparis</i> Spach.										
31.	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> Murr. Parl.	605	13,6			+				+	
32.	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> 'Alumii'	46	1,0			+			+		
33.	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> 'Aurea'	2	0,1			+			+		
34.	<i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Squarosa'	4	0,1			+				+	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Rod Thuja L.											
35.	<i>Thuja orientalis</i> L.	59	1,3			+					+
36.	<i>Thuja occidentalis</i> L.	75	1,7			+				+	
37.	<i>Thuja occidentalis</i> 'Aurea'	14	0,3			+			+		
38.	<i>Thuja occidentalis</i> 'Pyramidalis Compacta'	6				+				+	
Rod Libocedrus E n d l.											
39.	<i>Libocedrus decurrens</i> Torr.	171	3,8			+			+		

3.2. Listopadno drveće

Listopadno drveće, sa 73 vrste, varijeteta ili dekorativne forme i 2.047 primeraka učestvuje sa 32% u ukupnom broju visokostablašica, što pokazuje da su na ovom staništu izrazito listopadnih fitocenoza neopravdano forsirane činarske vrste prilikom osnivanja i kasnijih rekonstrukcija parkovskih površina.

ANGYOSPERMAE — I deo: listopadno drveće

Tabela 2.

— Pregled zastupljenosti vrsta sa prosečnom ocenom vitalnosti i dekorativnosti —

Red. br.	Naučni naziv vrste	Zastupljenost		Vitalnost				Dekorativnost			
		Broj komada	Procenat	Odlična	Vrlo dobra	Zadovoljava	Nezadovoljava	Odlična	Vrlo dobra	Zadovoljava	Nezadovoljava
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	ANGYOSPERMAE	2.047	100								
	Klasa Dicotyledonnes										
	Red Magnoliales										
	Fam. Magnoliaceae										
	Rod Liriodendron L.										
1.	<i>Liriodendron tulipifera</i> L.	11	0,5	+					+		
	Red Hamamelidales										
	Fam Platanaceae										
	Rod Platanus L.										
2.	<i>Platanus acerifolia</i> Wild.	14	0,7		+				+		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Red Urticales											
Fam Ulmaceae											
Rod Ulmus L.											
3.	<i>Ulmus carpinifolia</i> Gled.	6	0,3		+					+	
4.	<i>Ulmus carpinifolia</i> var. <i>suberosa</i> C. Schn.	6	0,3		+					+	
Rod Celtis L.											
5.	<i>Celtis australis</i> L.	99	4,8		+				+		
6.	<i>Celtis occidentalis</i> L.	2	0,1		+				+		
Fam. Moraceae											
Rod Morus L.											
7.	<i>Morus nigra</i> L.	11	0,5		+						+
8.	<i>Morus nigra</i> 'Pendula'	12	0,6		+				+		
Red Fagales											
Fam. Fageceae											
Rod Fagus L.											
9.	<i>Fagus sylvatica</i> l. <i>purpurea</i> A i t.	8	0,4	+				+			
10.	<i>Fagus sylvatica</i> l. <i>pendula</i> L o d d.	3	0,2	+				+			
11.	<i>Fagus sylvatica</i> 'Variegata'	4	0,2		+				+		
12.	<i>Fagus moesiaca</i> (K. Maly) Czeczott.	32	1,6			+				+	
Rod Quercus L.											
13.	<i>Quercus palustris</i> Moench.	1	0,1		+				+		
14.	<i>Quercus borealis</i> Michx. f.	42	2,1		+			+			
15.	<i>Quercus cerris</i> L.	2	0,1		+				+		
16.	<i>Quercus robur</i> L. Lam. D. C.	30	1,5			+				+	
18.	<i>Quercus farnetto</i> Ten.	9	0,5		+				+		
19.	<i>Quercus virgiliana</i> Ten.	62	3,0		+				+		
20.	<i>Quercus pubescens</i> Willd.	9	0,5		+				+		
Rod Betula L.											
21.	<i>Betula pendula</i> Roth.	373	18,2		+				+		
22.	<i>Betula papyrifera</i> March.	4	0,2		+				+		
Fam. Corylaceae											
Rod Carpinus L.											
23.	<i>Carpinus betulus</i> L.	56	2,7		+					+	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
24.	<i>Carpinus betulus</i> 'Fragtigata'	6	0,3		+			+			
	Rod Corylus L.										
25.	<i>Corylus colurna</i> L.	10	0,5		+				+		
	Red Juglandales Fam. Juglandaceae Rod Juglans L.										
26.	<i>Juglans regia</i> L.	16	0,8		+						+
27.	<i>Juglans nigra</i> L.	9	0,4		+					+	
	Red Salicales Fam. Salicaceae Rod Populus										
28.	<i>Populus tremula</i> L.	3	0,2		+				+		
29.	<i>Populus alba</i> L.	2	0,1				+				+
30.	<i>Populus nigra</i> L.	2	0,1			+					+
31.	<i>Populus nigra</i> var. <i>pyramidalis</i> Spach.	15	0,7				+				+
32.	<i>Populus tacamahaca</i> Mill.	1	0,1			+				+	
	Rod Salix L.										
33.	<i>Salix alba</i> var. <i>vittelina</i> f. <i>pendula</i>	2	0,1			+				+	
	Red Ebenales Fam. Ebenaceae Rod Diosyros L.										
34.	<i>Diospyros lotus</i> L.	41	2,0		+				+		
	Red Malvales Fam. Tiliaceae Rod Tilia L.										
35.	<i>Tilia tomentosa</i> Moench.	48	2,3		+				+		
36.	<i>Tilia cordata</i> Mill.	141	6,9		+				+		
37.	<i>Tilia platyphillos</i> Scop.	12	0,6		+				+		
38.	<i>Tilia vulgaris</i> Hay.	58	2,8		+				+		
	Red Rosales Fam Rosaceae Rod Padus Mill.										
39.	<i>Padus racemosa</i>	11	0,5		+					+	
	Rod Cerasus J u s s.										
40.	<i>Cerasus serulata</i> (L i n d.) Sokolov.	5	0,2		+					+	
41.	<i>Cerasus serulata</i> 'Kiku-Shidare Sakura'	1	0,5		+			+			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
42.	<i>Cerasus avium</i> L. Moench.	16	0,8		+					+	
	Rod Prunus Mill.										
43.	<i>Prunus cerasifera</i> var. <i>atropurpurea</i> Jaeg.	9	0,5		+				+		
44.	<i>Prunus domestica</i> L.	19	0,9			+					+
	Rod Cydonia Mill.										
45.	<i>Cydonia oblonga</i> Mill.	3	0,2		+					+	
	Rod Sorbus L.										
46.	<i>Sorbus torminalis</i> L. Grantz.	3	0,2		+				+		
47.	<i>Sorbus scandica</i> Friez.	2	0,1		+				+		
	Rod Malus Mill.										
48.	<i>Malus domestica</i> Borkh.	5	0,2			+				+	
49.	<i>Malus floribunda</i> Van Houtte.	11	0,5		+			+			
	Rod Pyrus L.										
50.	<i>Pyrus communis</i> L.	11	0,5		+					+	
	Red Fabales Fam. Caesalpiniaceae Rod Gymnocladus L a m.										
51.	<i>Gymnocladus canadensis</i> L a m.	20	1,0		+				+		
	Fam. Fabaceae Rod Sophora L.										
52.	<i>Sophora japonica</i> L.	26	1,3		+				+		
	Rod Robinia L.										
53.	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	50	2,4		+						+
	Red Terebinthales Fam. Simarubaceae Rod Ailantus Des f.										
54.	<i>Ailantus glandulosa</i> Des f.	10	0,5	+						+	
	Red Sapindales Fam. Sapindaceae Rod Koerleuteria L a x m.										
55.	<i>Koerleuteria paniculata</i> L a x m.	2	0,1		+				+		
	Fam. Hippocastanaceae Rod Aesculus L.										
56.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	165	8,1		+				+		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
7.	<i>Aesculus carnaea</i> Hayne. Fam. Aceraceae Rod Acer L.	111	5,4			+			+		
58.	<i>Acer negundo</i> L.	5	0,2			+					+
59.	<i>Acer platanoides</i> L.	118	5,8			+			+		
60.	<i>Acer platanoides</i> 'Schwedleri Nigra'	6	0,3			+		+			
61.	<i>Acer campestre</i> L.	33	1,6			+			+		
62.	<i>Acer saccharinum</i> L.	4	0,2			+			+		
63.	<i>Acer palmatum</i> Thunb.	4	0,2			+			+		
64.	<i>Acer palmatum</i> 'Atropurpureum'	3	0,2			+			+		
65.	<i>Acer palmatum</i> 'Atropurpureum Disectum'	1	0,1			+			+		
66.	<i>Acer palmatum</i> 'Aureum'	1	0,1				+		+		
67.	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	66	3,2			+			+		
68.	<i>Acer pseudoplatanus</i> 'Atropurpureum'	1	0,1					+			+
69.	<i>Acer pseudoplatanus</i> 'Leopoldii'	2	0,1			+			+		
	Fam. Davidiaceae (ranije Cornaceae) Rod Davidia										
70.	<i>Davidia involucrata</i> Baill.	1	0,1			+			+		
	Fam. Oleaceae Rod Fraxinus L.										
71.	<i>Fraxinus ornus</i> L.	36	1,8				+		+		
72.	<i>Fraxinus excelsior</i>	105	5,1				+			+	
	Red Scrophulariales Fam. Bignoniaceae Rod Catalpa Scop.										
73.	<i>Catalpa bignonioides</i> Wall.	11	0,5					+			+

Najzastupljenija je breza sa 373 primerka (18,2%), zatim divlji kesten sa 165 primeraka (8%), sitnolisna lipa sa 141 primerkom (7%), mlec sa 118 primeraka (6%), crveni kesten sa 111 primeraka (5%), jasen sa 105 primeraka (5%) i koprivic sa 99 primeraka, odnosno nešto manje od 5%. Ostalih 6 vrsta listopadnog drveća učestvuje sa manje od 50% a sa po jednim primerkom predstavljene su *Quercus palustris* Moench, *Populus tacamahaca* Mill., *Cerasus serulata* 'Kiku-Shidare Sakura' *Acer palmatum*

'Atropurpureum Disectum', *Acer palmatum* 'Aureum' i *Davidia involucrata* Baill.

Odličnu vitalnost su pokazale 4 vrste (5%), vrlo dobru, kao i kod četinarskog drveća, ima najveći broj vrsta — 54 (74%), zadovoljava 11 vrsta (15%), dok su nezadovoljavajuće vitalnosti 4 vrste (6%).

Dekorativnost u granicama odličnih vrednosti ima znatno veći broj vrsta — 11 (15%), vrlo dobru 36 vrsta (49%), zadovoljavajuću 16 vrsta (22%), a nezadovoljava po ovom kriterijumu 10 vrsta (14%).

3.3. Četinarsko žbunje

Trinaest vrsta i dekorativnih formi je predstavljeno pojedinačnim primercima (*Juniperus communis* 'Hybernica', *Juniperus squamata* 'Meyerii', *Juniperus sabina* 'Tamariscifolia', *Juniperus* x *media* 'Hetzii', *Juniperus virginiana* 'Skyrocket', *Cephalotaxus drupacea* Sieb et Zucc. i *Taxus baccata* 'Fastigiata'), manjim grupacijama (*Pinus montana* Mill. var. *mughus* Scop., *Juniperus chinensis* 'Aurea' i 'Blue'), dok su tri vrste (*Juniperus horizontalis* Moench., *Juniperus sabina* L. i *Taxus baccata* L.) sađene u znatno većim grupacijama i masivima.

Tabela 3.

GYMNOSPERMAE — II deo: žbunaste vrste

— Pregled zastupljenosti sa prosečnom ocenom vitalnosti i dekorativnosti —

Red. br.	Naučni naziv vrste	Zastupljenost			Vitalnost			Dekorativnost			
		do 30 pri- meraka	preko 30 primeraka	Odlična	Vrlo dobra	Zadovo- ljava	Nezadovo- ljava	Odlična	Vrlo dobra	Zadovo- ljava	Nezadovo- ljava
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Fam. Pinaceae										
	Rod Pinus L.										
1.	<i>Pinus montana</i> Mill. var. <i>mughus</i> Scop.	+			+				+		
	Fam. Cupressaceae										
	Rod Juniperus L.										
2.	<i>Juniperus communis</i> 'Hybernica'	3				+					+
3.	<i>Juniperus squamata</i> 'Meyerii'	2			+			+			
4.	<i>Juniperus horizontalis</i> Moench.		+		+				+		
5.	<i>Juniperus sabina</i> L.	+			+				+		
6.	<i>Juniperus sabina</i> 'Tamariscifolia'	1			+				+		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
7.	<i>Juniperus chinensis</i> 'Aurea'	+			+			+			
8.	<i>Juniperus chinensis</i> 'Blue'	+			+			+			
9.	<i>Juniperus x media</i> 'Hetzii'	1			+			+			
10.	<i>Juniperus virginiana</i> 'Skyrocket'	6			+			+			
	Fam. Cephalotaxaceae Rod Cephalotaxus Sieb. et Zucc.										
11.	<i>Cephalotaxus drupacea</i> Sieb et Zucc.	1				+				+	
	Fam. Taxaceae Rod Taxus L.										
12.	<i>Taxus baccata</i> L.		+		+					+	
13.	<i>Taxus baccata</i> 'Fastigiata'	5			+					+	

Izuzev vrsta: *Juniperus communis* 'Hybernica', *Juniperus sabina* L. i *Cephalotaxus drupacea* Sieb. et Zucc. čija se vitalnost kreće u granicama zadovoljavajućih vrednosti, sve ostale vrste su pokazale vrlo dobru vitalnost.

U pogledu dekorativnosti su znatno veće razlike. Pet vrsta (39%) je odlične dekorativnosti, 5 vrsta (39%) vrlo dobre dekorativnosti, 2 vrste (15%) zadovoljava po ovom kriterijumu, dok 1 vrsta (7%) ne zadovoljava svojim estetskim kvalitetima.

3.4. Zimzeleno, poluzimzeleno i listopadno žbunje

Zimzeleno***, poluzimzeleno** i listopadno* žbunje je predstavljeno sa 54 vrste i dekorativne forme. Od toga, 29 vrsta je zastupljeno sa manje od 30 primeraka, dok je ostalih 25 vrsta predstavljeno znatno većim brojem primeraka.

ANGYOSPERMAE — II deo: žbunaste vrste

— Pregled zastupljenosti sa prosečnom ocenom vitalnosti i dekorativnosti —

Red. br.	Naučni naziv vrste	Zastupljenost			Vitalnost				Dekorativnost		
		do 30 primeraka	preko 30 primeraka	Odlična	Vrlo dobra	Zadovoljava	Nezadovoljava	Odlična	Vrlo dobra	Zadovoljava	Nezadovoljava
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Red Magnoliales Fam. Magnoliaceae Rod Magnolia L.										
1.	<i>Magnolia soulangeana</i> * Soul. Bod.	20			+			+			
	Red Laurales Fam. Calycanthaceae										
2.	<i>Calycanthus floridus</i> *	1			+			+			
	Fam. Berberidaceae Rod Berberis L.										
3.	<i>Berberis julianae</i> *** Schneid.	1			+					+	
4.	<i>Berberis thunbergii</i> 'Atropurpurea'*		+		+				+		
5.	<i>Berberis vulgaris</i> L.*	13				+					+
6.	<i>Berberis gagnepainii</i> 'Lanceifolia' Ahrendt.***	1			+				+		
	Rod Mahonia Nutt.										
7.	<i>Mahonia aquifolium</i> L.***		+		+				+		
	Red Columniferae Fam. Malvaceae Rod Hibiscus L.										
8.	<i>Hibiscus syriacus</i> L.*		+		+					+	
	Red Fagales Fam. Corylaceae Rod Corylus L.										
9.	<i>Corylus avellana</i> L.*	17			+					+	
10.	<i>Corylus avellana</i> 'Atropurpurea'*	7			+				+		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Red Rosales											
Fam. Spiraea L.											
Rod Spiraea L.											
11.	<i>Spiraea x vanhouttei*</i> Briot. Zbl.		+		+				+		
12.	<i>Spiraea japonica</i> L.*	1			+				+		
13.	<i>Spiraea opulifolia</i> L.*										
Rod Rosa L.											
14.	<i>Rosa canina</i> L*		+		+						+
15.	<i>Rosa floribunda*</i> — sorte		+		+			+			
16.	<i>Rosa polyantha</i> Carr.* — sorte		+		+			+			
17.	<i>Rosa thea hybrida hort.*</i>		+		+			+			
18.	<i>Rosa climbing</i> — sorte*		+		+				+		
Rod Rubus L.											
19.	<i>Rubus fruticosus</i> L.*		+		+						+
Rod Laurocerasus											
Roem.											
20.	<i>Laurocerasus officinalis***</i> Roem.		+		+				+		
Rod Chaenomeles Lindl.											
21.	<i>Chaenomeles japonica*</i> (Thunb.) Lindl.		+		+				+		
Rod Crataegus L.											
22.	<i>Crataegus monogyna</i> Jack.* 27				+						+
23.	<i>Crataegus oxycantha</i> 'Rosaea Flore Plena'*		+		+			+			
Rod Cotoneaster Ehrh.											
24.	<i>Cotoneaster horisontalis</i> Done.**		+		+				+		
25.	<i>Cotonaester integerimus</i> Medic.*	1			+						+
26.	<i>Cotonaester rotundifolius*</i> Wall.***		+				+				+
Rod Pyracantha Roem.											
27.	<i>Pyracantha coccinea</i> R.***	6			+				+		

1.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Red Saxifragales Fam. Saxifragaceae Rod Hydrangea										
28.	<i>Hydrangea macrophylla</i> Thunb.*		+		+				+		
	Rod Philadelphus L.										
29.	<i>Philadelphus coronarius</i> L.*		+		+					+	
	Rod Deutzia Thunb.										
30.	<i>Deutzia scabra</i> Thunb.* 'Candidissima'		+		+				+		
	Fam. Cesalpiniaceae Rod Cercis L.										
31.	<i>Cercis siliquastrum</i> L.*	14			+				+		
	Fam. Fabaceae Rod Laburnum Med.										
32.	<i>Laburnum anagyroides</i> * Med.		+		+				+		
	Fam. Rutaceae Rod Ptelea L.										
33.	<i>Ptelea trifoliata</i> L.*	1			+				+		
	Red Cornales Fam. Cornaceae Rod Cornus L.										
34.	<i>Cornus mas</i> L.*	22			+					+	
35.	<i>Cornus alba</i> L.*	11			+					+	
36.	<i>Cornus alba</i> 'Sibirica'	1			+				+		
37.	<i>Cornus sanguinea</i> L.*	2				+				+	
	Red Tricoccae Fam. Buxaceae Rod Buxus L.										
38.	<i>Buxus sempervirens</i> L.***		32			+					+
	Red Celastrales Fam. Aquifoliaceae										
39.	<i>Ilex aquifolium</i> L.***	14			+				+		
	Fam. Celastraceae Rod Evonymus L.										
40.	<i>Evonymus japonicus</i> *** Thunb.		50			+				+	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Fam. Oleaceae											
Rod Ligustrum L.											
41.	<i>Ligustrum vulgare</i> L.*		+		+						+
Rod Forsythia Vahl.											
42.	<i>Forsythia europaea</i> * Deg. et Bald.		+		+				+		
Rod Syringa L.											
43.	<i>Syringa vulgaris</i> L.* (sorfe)		73		+						+
Red Rubiales											
Fam. Caprifoliaceae											
44.	<i>Viburnum rhytidophyllum</i> Hemsl.***		9		+				+		
45.	<i>Viburnum opulus</i> L.*		7			+					+
46.	<i>Viburnum lantana</i> L.*		8			+					+
Rod Symphoricarpus Juss.											
47.	<i>Symphoricarpus albus</i> L.* Blake		13		+				+		
Rod Lonicera L.											
48.	<i>Lonicera tatarica</i> L.*		24		+						+
49.	<i>Lonicera pileata</i> Oliv.***		3		+				+		
Rod Weigela Thunb.											
50.	<i>Weigela florida</i> D. C.*			+	+				+		
Fam. Sambucaceae											
Rod Sambucus L.											
51.	<i>Sambucus nigra</i> L.*			+	+						+
52.	<i>Sambucus nigra</i> 'Laciniata'		2		+						+
Kl. Monocotyledones											
Red Liliales											
Fam. Agavaceae											
Rod Yucca											
53.	<i>Yucca smalliana</i> Fernald.***		+			+			+		
Fam. Asparagaceae											
Rod Ruscus L.											
54.	<i>Ruscus aculeatus</i> L.***			+	+						+

Kao i na većini zelenih površina u Beogradu, vitalnost ovih žbunastih vrsta je veoma ujednačena i može se, uopšteno posmatrajući oceniti kao vrlo dobra.

Od registrovanih 54 vrsta, čak 46 (85%) je vrlo dobre vitalnosti, dok preostalih devet vrsta (15%) zadovoljava po ovom kriterijumu.

Za razliku od vitalnosti koja je ocenjena veoma ujednačenim, vrlo dobrim vrednostima, dekorativnost je veoma različita kod navedenih žbunastih vrsta.

Pri tome, šest vrsta i dekorativnih formi (11%) je odlična dekorativnosti, 25 vrsta (46%) vrlo dobre dekorativnosti, 17 vrsta (32%) zadovoljava po ovom kriterijumu, a 6 vrsta (11%) ne zadovoljava svojim opštim izgledom.

4. OPŠTI OSVRT NA STANJE PARKOVSKIH POVRŠINA STAROG I BELOG DVORA

Na prostoru od oko 16 hektara koji okružuje ova istorijski arhitektonski i kulturno veoma značajna zdanja podignuta pred drugi svetski rat, zasađene su brojne vrste, varijeteti i ukrasne forme drveća, žbunja, povijusa, ruža, perena i sezonskog cveća.

Mnoge od njih su poreklom sa našeg podneblja, čak predstavljaju ostatke autohtonih fitocenoza ovog dela Beograda, ali značajan deo su egzote sakupljene i donete iz različitih delova sveta.

Kao što se iz pregleda tabela i njihovih komentara moglo uočiti, analiza uspeha razvoja pojedinih vrsta, njihovo zdravstveno stanje, stanje opšte vitalnosti i dekorativnosti ukazuju na neophodnost određenih intervencija koje će doprineti sanaciji ovih zelenih površina.

Intervencije na ovakvim objektima, na kojima je veoma značajno sačuvati postojeću fizionomiju i istorijsku autentičnost, moraju biti veoma oprezne i umerenog intenziteta. Prvim zahvatima one treba da imaju smisao uklanjanja jako oštećenih, deformisanih, obolelih, potištenih i neestetski formiranih primeraka.

Sledeći korak je oplemenjivanje postojećih zelenih površina rekonstrukcionim zahvatima umerenog intenziteta, kako se ne bi narušila prvobitna koncepcija, a istovremeno postigla veća dekorativnost.

Prilikom izbora vrsta za sadnju, putokaz u prvom redu treba da bude uspeh pojedinih vrsta na ovom objektu, odnosno favorizovanje vrsta, varijeteta i formi odlične i vrlo dobre vitalnosti i dekorativnosti, uz korišćenje nekih novih vrsta i formi koje su na području Beograda dale dobre rezultate.

Pored navedenog, potrebno je obezbediti permanentnu primenu intenzivnih mera nege i održavanja ove parkovske površine, što će doprineti postizanju maksimalne dekorativnosti i optimalnom ispunjenju ostalih korisnih funkcija.

5. ZAKLJUČAK

Parkovske površine dvorova na Dedinju predstavljaju integralni deo istorijski i kulturno značajnog dela našeg grada. One su i floristički veoma interesantan „rezervat“ u kome je zasađeno 39 vrsta, varijeteta i dekorativnih formi četinarskog drveća sa 4.451 primerkom, 73 vrste i forme listopadnog drveća sa 2.047 primeraka, 13 vrsta i formi četinarskog žbunja, 54 vrste zimzelenog, poluzimzelenog i listopadnog žbunja, nekoliko vrsta povijuša-puzavica, brojne sorte ruža, perena i sezonskog cveća.

Opšte stanje njihove vitalnosti i estetsko-dekorativni momenat pokazali su da u uslovima umereno-kontinentalne klime Beograda, na staništu hrastova i lipa, na černoze mu različitim stadijuma degradacije, mnoge od zasađenih vrsta mogu veoma uspešno da se uzgajaju.

Vrlo dobru do odličnu vitalnost pokazalo je 59% registrovanih vrsta četinarskog drveća, a nešto veći procenat (66%) i dekorativnost u granicama ovih vrednosti.

Kako se ova parkovska površina nalazi na staništu lišćarskih fitocenoza, logično je da je nešto veći procenat listopadnog drveća (79%) pokazao vitalnost u granicama vrlo dobrih do odličnih vrednosti, mada je dekorativnost nešto manjeg procenta registrovanih vrsta (64%) u navedenim granicama.

Od trinaest vrsta četinarskog žbunja, 77% je vrlo dobre do odlične vitalnosti, a čak 78% ovih vrsta po kriterijumima dekorativnosti spada u ovu grupu.

Najvitalnije su žbunaste vrste skrivenosemenjača, kod kojih je 85% u grupi vrlo dobre do odlične vitalnosti, ali im je dekorativnost nešto niže ocenjena, jer svega 57% dolazi u navedenu kategoriju, što je verovano posledica izostanka mera nege koje se kod ovih vrsta moraju češće i intenzivnije primenjivati.

S obzirom da se ova parkovska površina, u pojedinim svojim delovima, nalazi u stadijumu puna zrelosti, neophodno je već u narednim godinama intervenisati određenim sanacionim merama koje će obezbediti punu dekorativnost ambijenta uz istovremeno ispunjenje ostalih korisnih funkcija.

No, u cilju očuvanja postojeće fizionomije i istorijske autentičnosti, prilikom opredeljivanja za rekonstrukcije zahvate, odlučivati veoma oprezno i u najnužnijem intenzitetu, uz istovremeno primenjivanje veoma intenzivnih i permanentnih mera zaštite i nege.

LITERATURA

- Becket A. K. (1983): The concise Encyclopedia of garden plants. London.
- Bunuševac T. (1959): Funkcije zelenih površina naselja, Šumarstvo, Beograd.
- Dražić, D. (1985): *Davidia involucrata* Baill. — nova dekorativna egzota u flori Beograda. Zbornik radova Instituta za šumarstvo i drvnu industriju XXIV — XXV. Beograd.

- Gajić M. (1952): Flora Košutnjaka. Beograd.
- Gajić M. (1972): Flora Košutnjaka. Beograd.
- Hilier's manual of trees and shrubs (1981,) David and Charles Newton Abbot. London.
- Jovanović B. (1950): Nesamonikla flora Beograda i okoline. Gl. Šumarskog fakulteta br. 1. Beograd.
- Jovanović B. (1971): Dalji prilog poznavanju egzotične dendroflora u Beogradu. Hortikultura, Split.
- Jovanović B. (1971): Neke nove alohtone vrste u dendroflori Beograda i okoline. Glasnik Šumarskog fakulteta, Beograd.
- Johnson H. (1973): The international book of trees. Michel Bearley Publisher's.
- Jurković M. (1980): *Davidia involucrata* Baill., Hortikultura 4.
- Krüsman G. (1977): Handbuch der Laubholzkunde I—II. Berlin.
- Milosavljević K. (1964): Prilog poznavanju lokalne klime Beograda. Glasnik Poljoprivrednog fakulteta. Beograd.
- Phillips R. (1978): Trees in Britain, Europe and North America. London.
- Rakičević T. (1960): Klima Beograda. Zbornik radova Geografskog instituta. Sveska 8. Beograd.
- Stevanović D. (1969): Geološka istorija Beograda i okoline. Beograd.
- Žujović K. (1970): Prilog proučavanju nesamonikle dedroflora, Beograd. Glasnik Šumarskog fakulteta, serija C, Beograd.
- Tucović A. (1954): Prilog poznavanju nesamonikle dedroflora Beograda i okoline (poseban tisak). Beograd.
- Vučković B. (1984): Prethodno saopštenje o nekim tipovima lišćarskih šuma najsevernijeg dela Šumadije. Zbornik radova Instituta za šumarstvo i drvnu industriju Beograd.
- Vučković B. (1986): Biljne zajednice sa virgilijskim hrastom (*Quercus virgiliana* Ten.) u krajnjem severnom delu Šumadije — karta prirodnih šumskih formacija jednog dela područja grada Beograda. Zbornik radova Instituta za šumarstvo i drvnu industriju Beograd.
- Vukičević, E. (1974): Dekorativna dendrologija. Beograd.

●

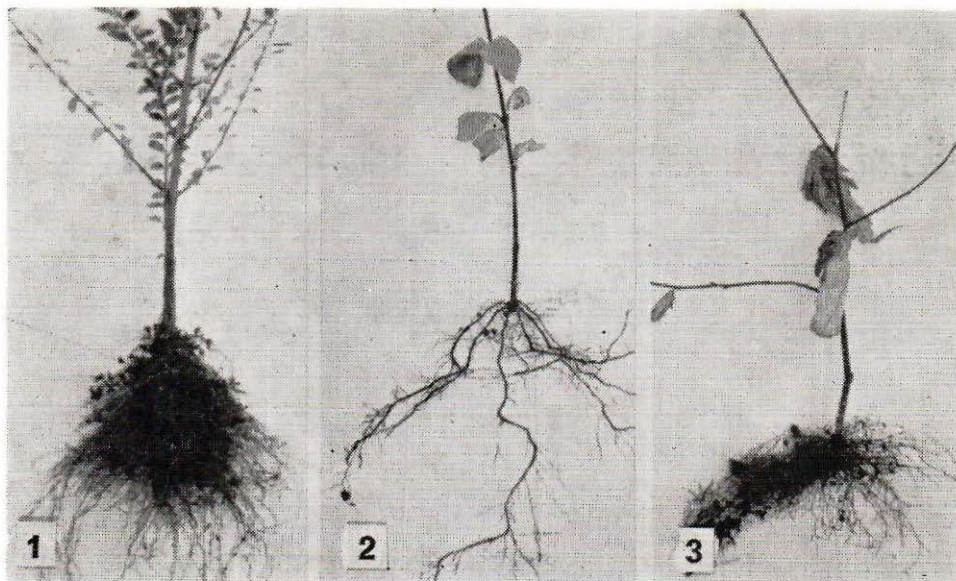
DENDROFLORA OF THE PARK SURROUNDING OLD AND WHITE COURT ON DEDINJE

Summary

The investigations have shown that on the site of oak and lime-tree, on the chernozem in different phases of degradation, may successfully grow many coniferous and broadleaved species of trees and shrubs, as well as many climbers, perennials, roses and other decorative seasonal flowers (179 species, varieties and forms).

The necessary reclamation measures are recommended to conserve the authenticity of the park when replacing the old, physiologically mature specimens.

M. J.

Korišćenje korohumusa „MATROZ” za ožiljavanje: 1. *Lonicera nitida*; 2. *Ligustrum vulgare*; 3. *Keria japonica*; 4. i 5. Bogato razvijen žilni sistem *Ligustrum vulgare* u korohumusu. (Orig.)

